

торгівлі «живим товаром». Однак і на цьому етапі є певні проблеми, оскільки в період проходження служби в складі Цивільної поліції ООН її спостерігачі представляють тільки світову спільноту, і їх контакти з національними урядами повинні бути гранично мінімальними.

Діяльність ЦП ООН по боротьбі та попередженню торгівлі жінками може бути проілюстрована таким прикладом.

У січні 1998 р. мешканка м.Кам'янець-Подільського Людмила Г. була завербована на роботу як танцівниця до Федеративної Республіки Югославії. У лютому за 1500 марок ФРН їй було продано власнику нічного бару, розташованого в місті Босанські Шамац (Боснія і Герцеговина). Власник бару систематичними побоями примушував її до заняття проституцією. У березні при підтримці одного з відвідувачів бару їй вдалося втекти до міста Тузла, де вона і була затримана працівниками кримінальної поліції за підозрою в співучасті в здійсненні злочину. Отримавши інформацію про інцидент, працівники ЦП ООН спільно з представниками місцевої поліції провели огляд вищезазначеного бару, внаслідок чого було виявлено ще одну громадянку України, що нелегально перетнула кордон Боснії в пошуках роботи. Після втручання працівників українського контингенту Цивільної поліції ООН обом жінкам були оформлені тимчасові посвідчення особи. Пізніше їм вдалося переправити до посольства України в Белграді, а звідти – на батьківщину. У ході розслідування українськими поліцейськими спостерігачами ООН були виявлені канали вербування і транспортування «живого товару» на територію Югославії, про що і було поінформовано Міністерство внутрішніх справ України.

Таким чином, діяльність Цивільної поліції ООН щодо виявлення, боротьби і попередження фактів торгівлі жінками, що проводиться в межах зусиль Організації Об'єднаних Націй у забезпеченні прав людини, зводиться, практично, до надання жертвам цих злочинів допомоги гуманітарного порядку та можливості повернення на батьківщину.

Розв'язання вищезазначених організаційно-правових проблем буде сприяти підвищенню ефективності службової діяльності підрозділів Цивільної поліції ООН.

Надійшла до редакції 20.06.2000

*Н.Є. Філіпенко, викладач каф. ОРД
Ун-ту внутр. справ*

СОЦІАЛЬНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ЗАСУДЖЕНИХ ЖІНОК ЯК СУТТЄВИЙ ВАЖІЛЬ У ДЕРЖАВНО-ПРАВОВІЙ ПРОГРАМІ БОРОТЬБИ З ТОРГІВЕЛЮ ЛЮДЬМИ

Наразі в Україні близько 17% жінок засуджено до позбавлення волі (у 1995 р. було засуджено до позбавлення волі 17,3% злочинців-жінок від загальної кількості жінок, що скоїли злочин; в 1996 р. – 17,5%, в 1997 р. – 17,4%, в 1998 р. – 17,4%, 1999 р. – 16,7%) [1]. Статистика свідчить, що на

момент арешту серед жінок було в три рази більше осіб без певних занять, ніж серед чоловіків. З числа працюючих перед арештом кожна четверга жінка мала стаж роботи не більше 1,5 року. До повторного засудження 2/3 жінок були зайняті на важких та низькооплачуваних роботах [2]. При цьому в Україні спостерігається ситуація, коли саме заробіток жінки служить основним джерелом існування для багатьох сімей. Багато жінок працюють на важких, низькокваліфікованих та малооплачуваних роботах, при цьому саме жінки стають у першу чергу кандидатами на звільнення при закритті підприємства або скороченні його співробітників. Така ситуація є причиною для пошуку жінками додаткових, не завжди законних, джерел існування.

Слід також зазначити, що негативна оцінка особистості колишніх засуджених жінок закріплена в масовій свідомості населення. Особливо це проявляється в сільській місцевості, в невеликих містах, коли навіть злочин середньої ваги набуває великого суспільного резонансу, що впливає на правоохоронні органи і суди в напрямку застосування до правопорушниць жорстких заходів.

Саме жінки, які відбули термін покарання, в першу чергу потребують уваги, захисту та допомоги. Найчастіше вони знаходять таку допомогу, але приходиться вона не від державних та громадських організацій, а від представників тіньової економіки, які втягують жінок в злочинний бізнес, заняття шахрайством та проституцією. Такі жінки в першу чергу стають жертвами злочинного бізнесу, продажу за кордон в публічні будинки.

Щоб виключити жахливі приклади торгівлі співвітчизницями, боротьба з таким явищем повинна розпочинатися на державному рівні. Для цього, на наш погляд, існують декілька шляхів.

У першу чергу повинна проводитися широка робота щодо соціальної реабілітації та громадської адаптації раніше засуджених жінок. Розпочинати цю роботу потрібно ще тоді, коли жінка знаходиться у пенітенціарному закладі. Для цього потрібно по-новому вирішувати питання працевлаштування звільнених жінок. На наш погляд потрібен договір між обласними центрами зайнятості населення та пенітенціарними установами. Ця співпраця повинна бути спрямована на взаємний обмін інформацією про трудові спеціальності, яких потребує ринок праці, та навчання цим спеціальностям засуджених. Спеціалісти центрів зайнятості також повинні надавати кваліфіковану психологічну підтримку і допомогу у професійному навчанні засуджених жінок безпосередньо за ґратами.

По-друге, повинна проводитись широка роз'яснювальна робота. Правову освіту жінок слід починати з доведення до них інформації про злочини, що скоюються проти жінок, механізми злочинних проявів, адже статистика свідчить, що 54,1% засуджених жінок взагалі не має інформації щодо умов життя і роботи за кордоном; 34,1% – мають уявлення щодо життя там, 11,8% – щодо роботи за кордоном [3, с.148].

По-третє, створити у системі МВС України спеціалізовані підрозділи за аналогією існуючої за кордоном поліції моралі, із визначенням її компетенції і правового статусу, які б вели боротьбу з торгівлею жінками і дітьми.

По-четверте, в межах реформування правоохоронної системи України та реорганізації навчальної підготовки майбутніх працівників правоохоронних органів, запровадити у вищих навчальних закладах МВС України спеціальний курс «Боротьба з торгівлею людьми». Цей спецкурс доцільно ввести для курсантів всіх спеціальностей, слухачів заочної форми навчання та факультетів підвищення кваліфікації, постійного особового складу правоохоронних органів.

Список літератури:

1. Данные Управления оперативной информации МВД Украины. Ф.11, за 1995-1999 г.
2. Кириллова И.А. Женщины, отбывающие наказание в ИТК. М., 1973.
3. Шевченко Л.А., Гуторова Н.А. Социально-психологічні і правові аспекти проблеми проституції в умовах кризи // Дотримання прав жінок та завдання правоохоронних органів України. Харків-Київ.: Унів. внутр. справ та Міжнародний жіночий правозахисний центр «Ла Страда – Україна», 1999.

Надійшла до редколегії 23.06.2000

О.М. Готін, викладач каф. кримінального права та кримінології Луганського ін-ту внутр. справ МВС України

ПРОБЛЕМА ВИЗНАЧЕННЯ ПРИЧИННОГО ЗВ'ЯЗКУ МІЖ СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНИМИ ДІЯННЯМИ І НАСЛІДКАМИ ЯК ЧИННИК НЕДІЄВОСТІ НОРМ СТАТТІ 147 КК УКРАЇНИ

Випуском і реалізацією недоброякісної або некомплектної продукції та товарів спричинюється безліч шкідливих наслідків. Однак лише заподіяння шкоди здоров'ю і смерть людини включено до об'єктивної сторони складу злочину, що розглядається. Це викликано насамперед визнанням очевидності й конкретності ушкодження здоров'я і смерті людини як негативних змін у правоохоронюваних об'єктах, а також причинного зв'язку між суспільно небезпечними діями і наслідками.

Безумовно, іноді питання щодо причинного зв'язку не виникає, оскільки він виявляється безпосередньо, тобто явний, наприклад, при розкраданні індивідуального майна громадян шляхом крадіжки. Але частіше саме труднощі визначення причинного зв'язку як складової об'єктивної сторони є «основною перешкодою» притягнення винних до кримінальної відповідальності. Показовий приклад тому, як вже зазначалося, випуск або реалізація недоброякісної чи некомплектної продукції та товарів, які спричинили шкоду здоров'ю або смерть людини.